

መግለጺ ሓዘን

ብ19 ሚያዝያ 2015 ኣብ ሃገረ ሊቢያ ነብሱ ከም ወኪል እስላማዊ ሓይሊ ዝቆጽር፤ ግን ከኣ ንሃይማኖታዊ ይኹን ዓለማዊ ክብርታት ብዘገድፍ ካብ መሳርዕ ሰብኣውነትን ሰብኣዊ-ኣተሓሳስባን ዝፈለለ ግብረ ሽበራዊ ኣረማኛዊ ጉጅለ ISIS፡ ኣብ ልዕሊ ንጹሃት ስደተኛታት ዝተፈጸመ ኣረማኛዊ ተግባር ዝሰነደ ስእላዊ ሺድዮ ናብ መላእ ማሕበረሰብ ዓለም ምዝርግጡ ዝከከርዮ። እዚ ፍጹም ኣረማኛዊ ተግባርዚ፡ ኣብ ልዕሊ ሲቪል ንጹሃት ዜጋታት ዝተፈጸመ ተራ ግብረሽበራዊ ፍጻሎ ብምዃኑ፡ ካብ ጫፍ ንጫፍ ዓለምና ብሓደ ድምጽን ልሳንን ከቢድ ውግዘትን ኩነንን ክገጠሞ ጸኒሖዮ። ነፍሱን ይቅጽል ኣሎ።

እዚ ንዓለም ብዓለማ ብሓደ ድምጽን ልሳንን ከዛርብ ዝቐነየ ፍጻሎዚ፡ ንዓና ንኤርትራውያን ማዕረ-ዓለምና ክንኩንኖ ካብ ምዃን ሓሊፉ፡ ንልብና ብሓዘን ዝሰብረ፤ ንዝቀደመ ቁስልና ክንሓክኽ ዝገበረ፤ ኣብ ልዕሊ ህላዌናን ቀጻልነትናን ኣንጻላልዮ ዘሎ ሓደጋ ጥርዚ ብምትምባህ፡ ዓሚቕ ቃንዛታቱ ናብ የዕጽምትና ሰራሕ ክሳቐየና ዝኾነሉ፡ ኪኖቲ ንቡር፡ ሃገር ብምልእታ ጋህሚ ጸሊም ሓዘን ዝኾደነ ፍጻሎዮ። እቲ ምክንያት ድማ ንጹሃት ዜጋታትና ከም መሸላ ብክሳዶም ክጉኑኡ ብኣይሒ መጅሙዕ ጠያይቲ ሸክና ኣራእሶም ክንህል ብደውና ዝራእናሉ፡ ሰባት ኣብ ልዕሊ በምሳሎም ዝተፈጥሩ ፍቡራት ከፍጽምዎዮም ኢልካ ዘይሕሰብ ፍጻሎ፡ ኣብ ኤርትራዊ ዓጽመ ስጋና ክፍጸም ኮይኑዮ።

ግብረ-ሽበራዊ ጉጅለ ISIS/ዳዕሽ/ ኣብ ልዕሊ ንጹሃት ዜጋታትና ዝፈጸሞ ባርባራዊ ግፍዒ፡ ዛጊት ክሳብ ሕጂ ቁጽሪ ኤርትራውያን ግዳያት ብልክዕኳ እንተዘይተፈልጠ፡ ካብ መዓልቲ ናብ መዓልቲ እቲ ኣሃዛት ይዛይድ ምህላው ግን ሓቂዮ። ሓዘንና መሪር ካብ ዝገብሮ ቀንዲ ምክንያት፡ ንግዳያት ዝኾኑ ወገናትና ከነለልዮም ኣብ ርእሲ ዘይምኽኣልና፡ ጥብቅና ዝቐመሎም ንቡር ዜግነታዊ ክብሪ ዝህበምን ንስድራቤታቶም ዘጸናንዕን ኣካል ዘይምህላውዮ።

መዓስዚ ጥራይ እዚ ኣረማኛዊ ፍጻሎ ዳዒሽ ኣብ ዝተፈጸመሉ ቅጽበት፡ ካልእ ኣስታት 800 ስደተኛታት ዝጸዓነት ጀልባ ኣብ ሜዲቲራኒያን ባሕሪ ብምጥሓላ፤ ልዕሊ 350 ንጹሃት ዜጋታትና ዝሃለቑሉ ጅምላዊ ህልቂት ተሸሰቱዮ። መራሽቢ ሓፋሽ ቶታሊታርያዊ ስርዓት ህግደፍ፡ ንክልቲኡ ኤርትራዊ ፍጻሜታት ህልቂት ጓኖት ኣምሲሉ ከቕርብ ኣብ ልዕሊ ምፍታኑ፡ ነቶም ኣብ መንገዲ ብዘይንቡር ሞት ደቆም ዝተረድኡ ስድራቤታት ንቡር ሓዘን ከይገብሩ ዓጊትዎምዮ። እዚ ዘይንቡር ኩነትዚ፡ ነቶም ደቆም ካብ መንጋጋ ባርነታዊ ኣርዑት ቶታሊታርያዊ ስርዓት ህግደፍ ኣውጺእም፡ ጽኑዕ ርገጽ ብምባል ናብ ስደት ዘፋነዉ ስደራቤታት ኤርትራ ኣብ ሰንፈላል ክወድቑ ዝገብረ ኩነት ፈጠሩዮ። ስለዝኾነ ድማ ሎሚ ስድራታትና ኣፍደጊኤን ኣገፍቲን ኣራግጽ-ሰብ ኣብ ዝሰምዑሉ እዋን፡ መርድእ ደቆም ክንገሩ እናተጸበዩ ከብደም ሓቂፎም ክውዕሉን ክሓድሩን ኮይኖም እዮም። ብሕጽር ዝበለ ኣገላልጻ፡ ኩሎም ስድራቤታትና፡ ሃገር ብምልእታ፡ ቀብሪ ዘይብሉ፤ መርድእ ነጋሪ ዘይትሪኤሉ፤ ዝድብስን ዘጸናንዕን ዝተረሓሞ፤ ንቡር መልቀስን ሓዘንን ዘይብሉ ብጸሊም ሃገራዊ ሓዘን ተጎቢኦ ኣላ።

ኣብ ከምዚ ዝበለ ጸሊም ኤርትራዊ ሃገራዊ ሓዘንዚ፡ መራሕቲ መንግስታትን ማሕበረሰብ ዓለምን ግዳያት ግብረ-ሽበራዊ ጉጅለ ዳዕሽ ንዝኾኑ ንጹሃት፡ መበቆል ትውልዶም ከይፈለዩ፡ ነቲ ኣስካሕካሕን ኣረማኛውን ተግባራት ጉጅለ ዳዕሽ ብሓደ ድምጺ ክኹንኩዎ ግዜ ኣይወሰደሎምን። ንግዳያት መንግስተ-ሰማያት ከዋርሶም፤ ንስድራቤታቶም ጽንዓት ክህበም ብምትስፋው ድማ ተካፈልቲ ሓዘንም ምዃኖም ብምግላጽ፡ ዝኾነ ይኹን ግብረ-ሽበራዊ ተግባር ምክኑይነት ከምዘይብሉ ኣንጻሩ ኣብ ዝግበር ቃልሲ እጃሞም ክገብሩ ድልምዎት ምህላዎም ብወግዒ መርገጸም ኣነጺርምዮም። ብተመሳሳሊ፡ ኣብ ሜዲቲራኒያን ባሕሪ ብጅምላ ዝሃለቑ ኣስታት 800 ስደተኛታት 350 ካብኣም ኤርትራውያን ምዃኖም ዝተረጋገጸሎም ግዳያት፡ ዝተፈለለዩ መንግስታት ኣወንታዊ ምላሽ ሂበምዮም። ሃገራት ኣውሮጳ ድማ ብፍላይ ህጹጽ ኣኼባ ሚኒስትራታቶም ጌርም፡ ነዚ ጅምላዊ ህልቂትዚ ንምግታእ ዝሕግዡዮ ዝበልዎ ቅልጡፍን ግብራውን ስጉምቲ ንምውሳድ ተሰማሚዖምዮም።

አብ ከምዚ ዝኣምሰሉ ህሞት፡ ነቶም ናይ ዳዕሽ ግዳያት ኤርትራዊ መበቆሎምን አብ ውሽጢ ማይ-ቤትና ተተኪሉ ዘሎ ጸሊም ሓዘንን ክሒዱ፡ ብኢትዮጵያውያን ጥራይ ዝሰገር፤ ነቲ ናይ ሜዲትራንያን ጅምላዊ ህልቂት ከኣ ዝያዳ ኩሎም ብህይወትና ዝተዳደናሉ ሓዲጋ ክንሱ፡ ኣፍሪቃውያን ስደተኛታት ብምባል ክዳብብዎ ዝፈተነን፡ መርገጹ ዘየነጸረ፡ ምናልባትውን ብሕታዊ ስርዓት ክኸውን ዝኸእል ቶታሊታርያዊ ስርዓት ህግደፍ ጥራይ'ዩ። ብርግጽ እዚ ብወዘቢ ዝተገብረ ከም ዘይኮነ ፈ/ቤ/ጽ ጽኑዕ እምነቱ'ዩ።

ብእምነት ፈ/ቤ/ጽ፡ ህግደፍን ዳዕሽን ናይ ሓዲ ሳንቲም ክልተ ገጻት ካብ ሓዲ ፖለቲካዊ ፍባ ዝተቐድሑ ቦኸርን ሕሳስ-ልደን ደቂ-መዛምርቲ ህልቂት ብምዃናም ዝተፈጥረ ታሪኻዊ ምግጥጣም'ዩ።

ቶታሊታርያዊ ስርዓት ህግደፍ፡ ናይ መላእ ህዝቢ ኤርትራ ብሓፈሻ ናይ ኤርትራውያን መንእሰያት ድማ ብፍላይ ቀንዲ ምንጪ ህልቂት'ዩ። ንፖለቲካዊ ማሕበራውን ሃይማኖታውን ብዘሕነታዊ ኣካውና ህዝቢ ኤርትራ ብምጭፍላቕ፡ አብ ትሕቲ ቶታሊታርያዊ ስርዓቱ ጅሆ ዘሪዑ ሓዲ ህግደፍዊ ማሕበረሰብ ክሰርሕ ኣንጻር ብዘሕነታዊ ኣካውና ብሽም ሉኡላውነትን ሓድነትን ካብ ጊሓቱ ዝተላዕለ ስርዓት ህግደፍ'ዩ። ብጸረ ደሞክራሲን-ፍትሕን ብሓይሊ ብረትን-ዓረርን ህዝቢ ኣርዲዱ ብመቐሕ ባርነታዊ ወተሃደራዊ መሳርዑ ትንፋስ ከለኡ፡ ህዝብን ሃገርን ንሓዲጋ ብርሰትን ምብትታንን ክሳጥሑ ዝገበረ ቶታሊታርያዊ ስርዓት ህግደፍ'ዩ። መንእሰያት ኤርትራ ከም ሰብ ሰብኣዊ ክብርታቶም ኣዋሪዱ፡ አብ ሃገርም ትስፉ መጻኢኦም ብምብርዓን፡ ንስደት ከቋምቱ ዝገበረ ስርዓት ህግደፍ'ዩ። እዚ ንስደት ብህይወት ንምጽናሕ ከም ዝሓሸ ምርጫ ክኸውን ዝገበረ ስርዓት፡ ተሞኩልዩ አብ ምስግጋር ዘይሕጋውያን ስደተኛታት ብምውፋር ማሕፉዳ /ካዝንኡ/ ክመልእ ኣስሓቕ ዘይገብረ ስርዓት'ዩ። ምስ በዳዊን ተመሻጢሩ ኣምዑት መንእሰያትና እናቆራረጸ፡ ኩሊትን ልብን አብ ምሻጥ ዝወፈረ ከም ስርዓትን ከም መሓውርን ቶታሊታርያዊ ስርዓት ህግደፍ'ዩ። ISIS /ዳዕሽ/ ድማ ዓለማዊ መልክዕ ዝሓዘ፡ ሃይማኖታዊ ሽማግሌ ካባ ለቢሱ፡ ንቡዝሕነታዊ ክውንነት እናተጸረረ ንሕጊ-ጫካን ሕጊ-ኣራዊትን ዘምለኸ፡ ንጥፍኣትን ህልቂትን ኩሎም ኣህዛብ ዓለምና ዝተላዕለ ናይ ህልቂት ጉጅለ'ዩ።

ሞንጎ ክልቲኦም ዘሎ ብመልክዕ ውዳቤኦምን ዘልዓልዎ ጭርሖን ዝግለጽ ፍልልይ ገዲፍካ፡ ብትሕዝቶ ተግባርን ዝመሳሰሉ'ዮም። ካልኣኳ እተንተረፈ፡ ቶታሊታርያዊ ስርዓት ህግደፍን ኣል-ሸባብን አብ ሓዲ መስርዕ ተሰሊፎም አብ ውሽጢ ኡጋንዳ-ካምፓላ ብ2011 አብ ልዕሊ ዋንጫ ዓለም ዝርእዩ ዝነበሩ ንጹሃት መብዛሕቲኦም ድማ ኤርትራውያን ስደተኛታት ዝፈጸምዎ ጅምላዊ ህልቂት እንተዘኪርና፡ መንነት'ዚ ስርዓት ዝገልጽ ህያው ታሪኻዊ መርትዖ'ዩ። አብ'ዚ ታሪኻዊ መድረኽ'ዚ እውን፡ ታሪኽ ንባዕሉ'ዩ ደጊመ። ቶታሊታርያዊ ስርዓት ህግደፍን ዳዕሽን ክጫነውን ክመላልኡን እምበር ሓዲ ነቲ ሓዲ ከውግዞ ዘኸእሎም ፖለቲካውን ሞራላውን ድፍረት የብሎምን።

ስለዚ እምበኣር፡ ህልቂት ንጹሃት ዜጋታትና ዘብቐዕ፤ ድሕነትን ቀጻልነት ህዝብን ሃገርን ውሑስ ዝኸውን፡ እናተሰደድና አብ በረኻታት ሰሃራ፤ ሊቢያን ግብጽን ወይውን ማእከላይ ባሕሪ ሜዲትራንያን ብዋጋ ህይወትና ምስ ሞት እናተቐመርና ዘይኮነስ፡ ምንጪ ህልቂትናን ውርደትናን ንዝኾነ ቶታሊታርያዊ ስርዓት ህግደፍ ብምእላይ፡ ጎይቶት ባዕልናን ሃገርናን ንኹነሉ ኩነት ብምፍጣር ጥራሕ'ዩ፡ ዘላቂ፤ ዘተኣማምንን ውሑስን ህይወት ክህልወና ዝኸእል። እዚ ምስ እንገብር ጥራሕ'ዩ ካብ ሓዘን ናብ ሓዘን ንዝወራረሱ ዘለዉ ኤርትራውያን ስድራታት ዘልኣለማዊ ደበስ እንድብሶም።

አብ መወድእታ፡ ፈ/ቤ/ጽ ኤርትራዊ ሃገራዊ ባይቶ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ነቶም ብግብረ-ሽበራዊ ጉጅለ ዳዕሽ ግዳይ ዝኾኑ ኤርትራውያንን ኢትዮጵያውያንን ስደተኛታት፤ አብ ማእከላይ ባሕሪ ብዘጋጠመ ህልቂት ህይወቶም ንዝሰኣኑ ኤርትራውያንን ካልኣት ስደተኛታትን መንግስተ-ሰማያት ከዋርሶም፤ ነቶም ብመሪር ሓዘን ተጎቢኦም ዘለዉ ስድራቤታትን ፈተውትን ድማ ጽንዓት ክህበም ንምነ።

ፈጻሚት ቤት ጽሕፈት
ኤርትራዊ ሃገራዊ ባይቶ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ
04 ግንቦት 2015